

REZOLUCIJA (EU) 2023/1954 EUROPSKOG PARLAMENTA**od 10. svibnja 2023.****s primjedbama koje su sastavni dio odluke o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za ključne digitalne tehnologije – Zajedničko poduzeće KDT (prije 30. studenoga 2021. „Zajedničko poduzeće ECSEL”) za financijsku godinu 2021.**

EUROPSKI PARLAMENT,

- uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za ključne digitalne tehnologije za financijsku godinu 2021.,
 - uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0082/2023),
- A. budući da je Zajedničko poduzeće za elektroničke komponente i sustave za vodeći položaj Europe (ECSEL) osnovano 6. svibnja 2014. u okviru programa Obzor 2020. Uredbom Vijeća (EU) br. 561/2014 ⁽¹⁾, koja je stupila na snagu 27. lipnja 2014., na razdoblje do 31. prosinca 2024.; budući da je ECSEL zamijenio zajedničko poduzeće ENIAC (ENIAC) i zajedničko poduzeće ARTEMIS (ARTEMIS), koja su prestala s radom 26. lipnja 2014., te je postao njihov pravni sljednik; budući da je u studenome 2021. Zajedničko poduzeće za ključne digitalne tehnologije („Zajedničko poduzeće KDT”) osnovano u okviru programa Obzor Europa Uredbom Vijeća (EU) 2021/2085 ⁽²⁾ kako bi zamijenilo ECSEL za razdoblje koje završava 31. prosinca 2031.;
- B. budući da Zajedničko poduzeće KDT ima oblik javno-privatnog partnerstva koje upravlja programom za istraživanje i inovacije čiji je cilj jačanje strateške autonomije Unije u sektoru elektroničkih komponenti i sustava; budući da bi se Zajedničko poduzeće za ključne digitalne tehnologije trebalo baviti jasno utvrđenim temama koje bi omogućile industrijama Unije u širem smislu da osmišljavaju, proizvode i upotrebljavaju najinovativnije tehnologije za elektroničke komponente i sustave;
- C. budući da su članovi Zajedničkog poduzeća za ključne digitalne tehnologije Unija, koju predstavlja Komisija, države sudionice i tri sektorska udruženja, odnosno Europsko udruženje za integraciju pametnih sustava, Udruga za europske aktivnosti u području nanoelektronike i udruga Inside Industry Association, koji predstavljaju dionike iz sektora mikroelektronike i nanoelektronike, pametnih integriranih sustava te ugrađenih/kiberfizičkih sustava;
- D. budući da financijski doprinos Unije Zajedničkom poduzeću za ključne digitalne tehnologije za administrativne troškove i operativne troškove, uključujući odobrena sredstva EGP-a, iznosi do 1,8 milijardi EUR, uključujući do 26,331 milijun EUR za administrativne troškove; budući da privatni članovi Zajedničkog poduzeća KDT daju ili osiguravaju da njihovi sastavni ili povezani subjekti Zajedničkom poduzeću KDT daju doprinose u iznosu od najmanje 2,5 milijardi EUR; budući da privatni članovi daju ili osiguravaju da njihovi sastavni i povezani subjekti daju financijski doprinos u iznosu do 26,331 milijun EUR za administrativne troškove Zajedničkog poduzeća KDT za desetogodišnje razdoblje;

Općenito

1. pozdravlja opći pristup Vijeća Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava poluvodiča („Akt o čipovima”),

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EU) br. 561/2014 od 6. svibnja 2014. o osnivanju zajedničkog poduzeća ECSEL (SL L 169, 7.6.2014., str. 152.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EU) 2021/2085 od 19. studenoga 2021. o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa te o stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 219/2007, (EU) br. 557/2014, (EU) br. 558/2014, (EU) br. 559/2014, (EU) br. 560/2014, (EU) br. 561/2014 i (EU) br. 642/2014 (SL L 427, 30.11.2021., str. 17.).

2. potvrđuje da su u okviru programa Obzor Europa za Zajedničko poduzeće KDT predviđeni ambiciozni ciljevi koji se mogu postići samo ako se osmisle i provedu djelotvorna rješenja za ispravljanje nedostataka u sustavima unutarnje kontrole i za pripremu za buduće izazove koji proizlaze iz povećanja odgovornosti, npr. u području upravljanja ljudskim resursima i planiranja ljudskih resursa; u tom kontekstu ističe da posebno složeni i opterećujući izračuni i zahtjevi u pogledu izvješćivanja predstavljaju velik rizik od pogreške te stoga poziva Zajedničko poduzeće KDT da istraži mogućnosti pojednostavnjenja kad god je to moguće i u skladu s postojećim pravnim okvirom;
3. napominje da među zajedničkim poduzećima ne postoji usklađena definicija „administrativnih troškova”, koja je osnova za izračun financijskih doprinosa njihovih članova i preduvjet za usporedivost; s tim u vezi poziva na donošenje zajedničkih smjernica za sva zajednička poduzeća kako bi se primijenio usklađen pristup za klasifikaciju određenih kategorija rashoda za administrativne troškove, kao što su rashodi za savjetovanja, studije, analize, evaluacije i tehničku pomoć;

Proračunsko i financijsko upravljanje

4. pozdravlja činjenicu da godišnja računovodstvena dokumentacija Zajedničkog poduzeća KDT u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća KDT na dan 31. prosinca 2021. te rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za tu godinu, u skladu s financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je usvojio računovodstveni službenik Komisije te da su transakcije na kojima se temelji računovodstvena dokumentacija zakonite i pravilne u svim značajnim aspektima;
5. prima na znanje da je ukupni raspoloživi proračun Zajedničkog poduzeća KDT za godinu 2021. – što uključuje ponovno unesena neiskorištena odobrena sredstva iz prethodnih godina, namjenske prihode i preraspodjelu sredstava u sljedeću godinu – obuhvaćao iznos od 218,3 milijuna EUR za odobrena sredstva za preuzimanje obveza i iznos od 199,3 milijuna EUR za odobrena sredstva za plaćanje te da je stopa provedbe za odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila 99,4 %, (u usporedbi s 99,59 % u 2020.), a za odobrena sredstva za plaćanja 84 % (u usporedbi s 88,63 % u 2020.);
6. prima na znanje, na temelju izvješća Revizorskog suda, da je krajem 2021. Zajedničko poduzeće KDT financijski zaključilo tekuće projekte u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja; napominje da se, na temelju ukupnih troškova aktivnosti u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja za koje su sklopljeni ugovori i stvarnih plaćanja Zajedničkog poduzeća KDT i njegovih prethodnika (tj. ENIAC, ARTEMIS i ECSEL) za sufinanciranje tih aktivnosti, konačni doprinosi članova procjenjuju na 564,3 milijuna EUR za Uniju, na 812,5 milijuna EUR za države sudionice i na 2 202,4 milijuna EUR doprinosa u naravi za privatne članove;
7. konstatira da je do kraja 2021. Zajedničko poduzeće KDT u potpunosti preuzelo obveze u visini od 1 170 milijuna eura, što odgovara maksimalnom doprinosu EU-a za sklopljene sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor 2020.; primjećuje da je od tog iznosa za isplatu u narednim godinama preostalo otprilike 190,3 milijuna eura (16,6 %);
8. konstatira da je stopa izvršenja raspoloživog proračuna Zajedničkog poduzeća KDT za plaćanja za 2021. za projekte u okviru programa Obzor 2020. iznosila 85 %. utvrđuje da Zajedničko poduzeće KDT nije imalo gotovo nikakva operativna odobrena sredstva za preuzimanje obveza za 2021. jer je posljednji poziv na podnošenje prijedloga završio prije kraja 2020.;
9. konstatira, na temelju izvješća Revizorskog suda, da je potencijalni konačni iznos doprinosa u naravi koje privatni članovi izdvajaju za operativne aktivnosti programa Obzor 2020. na kraju 2021. bio procijenjen na 1 594,2 milijuna EUR; primjećuje da Zajedničko poduzeće KDT može izračunati i potvrditi stvarni iznos doprinosa u naravi koje izdvajaju privatni članovi tek nakon što i Zajedničko poduzeće KDT i države sudionice izvrše sva plaćanja te su zaprimljene sve potvrde o završetku projekta i povezane informacije; konstatira, u tim okolnostima i uzimajući u obzir da je do kraja 2021. bio dovršen samo ograničen broj projekata u okviru programa Obzor 2020., da su potvrđeni doprinosi u naravi za predmetni sektor iznosili 300,6 milijuna EUR; primjećuje da su, na temelju metodologije *pro-rata temporis* koju je usvojio upravni odbor Zajedničkog poduzeća KDT, na kraju 2021. ukupni procijenjeni (i još nepotvrđeni) doprinosi u naravi privatnih članova iznosili 968,2 milijuna EUR;

10. konstatira da su države sudionice do kraja 2021. potpisale ugovorne obveze u iznosu od 1 106,2 milijuna EUR i prijavile ukupne financijske doprinose u iznosu od 450,2 milijuna EUR, koje su uplatile izravno nacionalnim korisnicima potpore za projekte u okviru programa Obzor 2020. kojima pružaju potporu; napominje da je razlika između financijskog doprinosa država sudionica i financijskog doprinosa Unije od 1 058,1 milijuna EUR uzrokovana činjenicom da većina država sudionica priznaje i prijavljuje svoje troškove Zajedničkom poduzeću KDT tek po dovršetku projekata u okviru programa Obzor 2020. kojima pružaju potporu;

Nabava i osoblje

11. napominje da se javnom nabavom i ugovorima upravlja u skladu s odredbama financijske uredbe Zajedničkog poduzeća KDT te da ih koordinira tim za administraciju i financije Zajedničkog poduzeća KDT;
12. napominje da je Zajedničko poduzeće KDT, kako bi ostvarilo svoje ciljeve i na odgovarajući način podržalo svoje operacije i infrastrukturu, dodijelilo sredstva za nabavu potrebnih usluga i robe; napominje da se u kontekstu dobrog financijskog upravljanja i učinkovitosti Zajedničko poduzeće KDT u najvećoj mogućoj mjeri koristilo raznim sporazumima o razini usluga koji su već sklopljeni s relevantnim službama Komisije, kao i s njegovim privatnim članovima, te se koristilo međuinstitucijskim okvirnim ugovorima (primjerice za informatičke usluge i opremu, usluge privremenog osoblja, usluge vanjske revizije); napominje da su, s obzirom na sanitarni kontekst uzrokovan pandemijom bolesti COVID-19 i nametnuta ograničenja, gotovo svi sastanci i događanja održani na daljinu i da je provedeno tek nekoliko službenih putovanja u posljednjem tromjesečju 2021. te da je stoga Zajedničko poduzeće KDT 2021. provelo vrlo mali broj postupaka javne nabave, uglavnom za ugovore male vrijednosti;
13. konstatira da su u svibnju 2021. pokrenuta dva pregovaračka postupka za dodjelu dvaju ugovora vrlo male vrijednosti za logističku potporu i izradu videozapisa u kontekstu organizacije digitalne verzije „Simpozija zajedničkog poduzeća ECSEL 2021.” te da je ECSEL u rujnu 2021. pokrenuo pregovarački postupak za ugovor male vrijednosti povezan s organizacijom seminara na visokoj razini;
14. konstatira, na temelju izvješća Revizorskog suda, da je Zajedničko poduzeće KDT na dan 31. prosinca 2021. zapošljavalo 29 članova osoblja, uključujući privremeno i ugovorno osoblje te upućene nacionalne stručnjake; prima na znanje iz godišnjeg izvješća o radu da je ECSEL 2021. zaposlio dva ugovorna djelatnika za radna mjesta financijskog/administrativnog asistenta (nepopunjena nakon odlaska bivših članova osoblja); napominje da je zapošljavanje dovršeno u četvrtom tromjesečju 2021.; napominje da su dva privremena djelatnika otišla u mirovinu i da je jedan već uspješno zamijenjen;
15. sa zabrinutošću primjećuje da je u razdoblju od 2018. do 2021. prosječna godišnja stopa privremenog osoblja u svim zajedničkim poduzećima ostala visoka i iznosila oko 11 % statutarne osoblja; podsjeća da visok udio ugovornog osoblja obično vodi do znatno veće stope fluktuacije osoblja Zajedničkog poduzeća KDT i dodatne destabilizacije kadrovskog stanja; također, ističe da bi korištenje privremenih djelatnika trebalo biti privremeno rješenje i da bi u suprotnom moglo nepovoljno utjecati na ukupne rezultate Zajedničkog poduzeća, na primjer zbog rizika u pogledu zadržavanja stručnjaka s ključnim kompetencijama, nejasnih kanala kontrole odgovornosti, mogućih sudskih sporova i smanjene učinkovitosti osoblja;
16. konstatira, na temelju izvješća Revizorskog suda, da će se prijedlogom ^(*) Komisije o izmjeni Uredbe (EU) 2021/2085 Zajedničko poduzeće KDT preoblikovati u buduće Zajedničko poduzeće za čipove, s novom nadležnošću povezanom s provedbom inicijative „Čipovi za Europu” u okviru novog višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027.; pozdravlja, u tom kontekstu, da će Zajedničko poduzeće KDT podupirati razvoj inovativnih tehnologija poluvodiča sljedeće generacije koje bi trebale povećati kapacitete EU-a za proizvodnju čipova; konstatira da će, u skladu s tim prijedlogom, Zajedničko poduzeće KDT u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. provesti projekte u vrijednosti od oko 10,9 milijardi eura te da bi trebalo zaposliti

^(*) Prijedlog uredbe Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2021/2085 o osnivanju zajedničkih poduzeća u okviru programa Obzor Europa u pogledu Zajedničkog poduzeća za čipove, COM(2022)0047, 8.2.2022.

dodatnih 19 članova osoblja kako bi se do 2025. dosegao planirani broj od 50 članova statutarnog osoblja; zabrinut je da bi se Zajedničko poduzeće KDT, budući da je na kraju 2021. imalo samo 29 članova osoblja (13 članova privremenog osoblja i 16 ugovornih djelatnika), moglo suočiti s velikim poteškoćama u pogledu ljudskih resursa u vezi s upravljanjem tim novim zaposlenicima, povrh pitanja administrativnih i operativnih procesa koje tek treba uspostaviti;

17. prima na znanje iz godišnjeg izvješća o radu za 2021., u pogledu rodne ravnoteže, da se broj stručnjakinja za revizije u Zajedničkom poduzeću KDT povećao u odnosu na prethodnu godinu, i u postocima i u apsolutnim brojkama; žali što je ta postotna stopa, koja iznosi 19,4 %, i dalje niska i poziva na ulaganje većih napora u pogledu rodne ravnoteže;
18. napominje da zajednička poduzeća od 2016. za svoje osoblje nisu plaćala dio doprinosa poslodavca u mirovinski sustav Unije koji odgovara omjeru njihovih subvencioniranih prihoda od trećih zemalja i njihovih ukupnih prihoda jer Komisija nije predvidjela te rashode u proračunu zajedničkih poduzeća niti je službeno zatražila plaćanja; poziva Komisiju da poduzme korake kako bi se u budućnosti izbjegli slični problemi;

Unutarnja kontrola

19. konstatira, na temelju izvješća Revizorskog suda, da su se administrativni sporazumi koje su ARTEMIS i ENIAC zaključili s tijelima država članica nadležnima za financiranje nastavili primjenjivati nakon što su se ta zajednička poduzeća spojila u ECSEL; konstatira da su se, na temelju tih sporazuma, strategije ARTEMIS-a i ENIAC-a za *ex post* revizije uvelike oslanjale na nacionalna tijela za financiranje kad je riječ o reviziji zahtjeva za povrat projektnih troškova; žali zbog toga što zbog znatnih razlika u metodologijama i postupcima kojima se koriste nacionalna tijela za financiranje Zajedničko poduzeće ECSEL ne može izračunati jedinstvenu pouzdanu ponderiranu stopu pogreške ili stopu preostale pogreške za plaćanja u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja te da, s obzirom na to da su ukupna plaćanja ECSEL-a 2021. za zaključenje preostalih projekata u okviru Sedmog okvirnog programa za istraživanja iznosila samo 0,6 milijuna EUR ili 0,4 % ukupnih operativnih plaćanja, ona 2021. nisu predstavljala rizik od značajnih pogrešaka;
20. napominje, na temelju godišnjeg izvješća o radu, da, kad je riječ o plaćanjima u okviru programa Obzor 2020., *ex post* revizije provodi Zajednička služba za reviziju koja djeluje u sklopu Glavne uprave Komisije za istraživanje i inovacije; žali, na temelju svojih rezultata revizije na kraju 2021., da je Zajedničko poduzeće prijavilo reprezentativnu stopu pogreške za Obzor 2020. od 2,2 % (u usporedbi s 2,68 % u 2020.) i stopu preostale pogreške od 1,2 % (u usporedbi s 1,25 % u 2020.);
21. napominje da je, kako bi procijenio kontrole operativnih plaćanja Zajedničkog poduzeća KDT, Revizorski sud proveo reviziju nasumično odabranih plaćanja u okviru programa Obzor 2020. izvršenih 2021., na razini krajnjih korisnika, kako bi potvrdio stope pogreške *ex post* revizije (u pogledu transakcija plaćanja bespovratnih sredstava ispitanih na razini korisnika prag za izvješćivanje za mjerljive pogreške iznosi 1 % revidiranih troškova); žali što je Revizorski sud u dvama slučajevima utvrdio i kvantificirao pogreške nastale zbog toga što su prijavljeni troškovi za osoblje bili viši od stvarnih;
22. naglašava da su zaključci Revizorskog suda potvrdili trajne sustavne pogreške za prijavljene troškove za osoblje te da su u usporedbi s drugim korisnicima posebno mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) i novi korisnici skloniji pogreškama, ističe da se te pogreške od 2017. redovito prijavljuju i u prijašnjim godišnjim izvješćima Revizorskog suda; stoga naglašava da su pojednostavnjenje pravila Obzora 2020. za prijavljivanje troškova za osoblje i šira upotreba pojednostavljenih mogućnosti financiranja preduvjet za stabilizaciju stopa pogreške ispod praga značajnosti. ističe da bi Zajedničko poduzeće KDT trebalo ojačati svoje sustave unutarnje kontrole kako bi se uhvatilo u koštac s povećanim rizikom u pogledu MSP-ova i novih korisnika te bi trebalo snažno poticati određene kategorije korisnika koji su skloniji pogreškama, kao što su MSP-ovi i novi korisnici, da se koriste Asistentom za izračun troškova za osoblje; pozdravlja činjenicu da su 2022. sva zajednička poduzeća započela s provedbom mjera za smanjenje stope pogreške u skladu s mjerama koje je predložio Revizorski sud, uključujući istraživanje mogućnosti pojednostavnjenih oblika troškova kao što su jedinični troškovi, jednokratni iznosi i paušalne stope.

23. prima na znanje, na temelju godišnjeg izvješća o radu, da je ECSEL 2021. procijenio učinkovitost svojih sustava unutarnje kontrole na temelju revidiranog okvira; napominje da je opći cilj postupka samoprocjene bio razumjeti jesu li sva načela prisutna i funkcioniraju li; napominje da se postupak uglavnom temeljio na samoprocjeni pokazatelja praćenja i analizi izvješća službe za unutarnju reviziju, Revizorskog suda i vanjskih revizora te da je podržan drugim dokazima (kao što su registar iznimaka, procjena rizika, praćenje mjera, preporuke, nalazi) i raspravama s upravom o aktivnostima i ciljevima ECSEL-a;
24. pozdravlja činjenicu da je ECSEL proveo procjenu svojeg sustava unutarnje kontrole tijekom izvještajne godinu te je zaključio da je djelotvoran i da su sve komponente i načela prisutni i funkcioniraju kako je predviđeno;

Unutarnja revizija

25. napominje da Služba Komisije za unutarnju reviziju obavlja ulogu unutarnjeg revizora zajedničkog poduzeća KDT, kako je navedeno u članku 28. njegove financijske uredbe; napominje da je u listopadu 2021. izvršni direktor ECSEL-a obavijestio unutarnje revizore o najnovijim važnim kretanjima u ECSEL-u i rezultatima najnovije procjene rizika;

Novi centralizirani sustav za upravljanje financijskim doprinosima država sudionica

26. konstatira, na temelju izvješća Revizorskog suda, da je u skladu s Okvirnom uredbom o programu Obzor Europa i Uredbom (EU) 2021/2085 Zajedničko poduzeće KDT dužno uvesti novi centralizirani upravljački proces, tj. sustav za središnje upravljanje financijskim doprinosima (CMFC), radi upravljanja financijskim doprinosima svojih država sudionica;
27. napominje da bi u okviru tog planiranog sustava svaka država sudionica mogla Zajedničkom poduzeću KDT uplatiti pripadajuće financijske doprinose na razini projekata za korisnike s poslovnim nastanom u predmetnoj državi; konstatira da u okviru tog procesa svaka država sudionica ujedno ima pravo veta na sva pitanja u vezi s upotrebom vlastitih nacionalnih financijskih doprinosa uplaćenih Zajedničkom poduzeću KDT za podnositelje zahtjeva s poslovnim nastanom u predmetnoj državi, što je u skladu s financijskim pravilima Unije i pravilima Unije o tržišnom natjecanju; ističe da se time državi sudionici omogućuje da na temelju nacionalnih strateških prioriteta odluči hoće li pružiti potporu određenom nacionalnom korisniku odabranog i odobrenog istraživačkog i inovacijskog projekta;
28. utvrđuje, s druge strane, da će Zajedničko poduzeće KDT morati izvršavati isplate sufinanciranja za sve države sudionice koje odluče povjeriti svoje financijske doprinose Zajedničkom poduzeću KDT; napominje da će ono biti zaduženo za upravljanje i praćenje u vezi s dvama alternativnim postupcima za pripadajuće administrativne sporazume s državama sudionicama; ističe da nacionalno tijelo za financiranje svake države sudionice mora potpisati administrativni sporazum sa Zajedničkim poduzećem KDT, kako bi mu povjerilo isplatu nacionalnih doprinosa ili kako bi koordiniralo nacionalne sporazume o prijenosu financijskih sredstava za isplate korisnicima i izvješćivanje o doprinosima;
29. prima na znanje da je Revizorski sud zabrinut zbog činjenice da Komisija nije procijenila dodatne potrebe Zajedničkog poduzeća KDT za resursima za uvođenje planiranog sustava CMFC, niti su te potrebe bile uključene u početne procjene kadrovskih resursa Zajedničkog poduzeća KDT za provedbu programa Obzor Europa; slaže se s Revizorskim sudom da se takav manjak planiranja u pogledu uvođenja sustava CMFC u spoju s kadrovskom situacijom i nedostatkom IT alata i potpore može negativno odraziti na provedbu programa Zajedničkog poduzeća KDT i ostvarivanje ciljeva u pogledu doprinosa drugih članova te da će ručno upravljanje sustavom CMFC iziskivati znatne ljudske resurse; poziva Zajedničko poduzeće KDT i Komisiju da tijelu nadležnom za davanje razrješenice podnesu izvješće o daljnjem napretku.